

Кун мавзуси

ФИДОЙИ ШИФОКОРЛАРНИНГ ЎЗ КАСБИГА САДОҚАТИ, МЕҲНАТИ ҲАҚИҚИЙ ЖАСОРАТ НАМУНАСИДИР

КОРОНАВИРУС ИНФЕКЦИЯСИГА ЧАЛИНГАН БЕМОРЛАРДАН ЯНА БИРИ БУТУНЛАЙ СОҒАЙИБ, РЕАБИЛИТАЦИЯГА КУЗАТИЛДИ.

Баҳор ХИДИРОВА,
"Янги Ўзбекистон" мухбири

Мамлакатимизда коронавирус инфекцияси билан боғлиқ илк ҳолат қайд этилганига икки ҳафтадан ошди. Ўтаётган ҳар бир лаҳза, ҳар сония халқимиз учун катта синов бўлмоқда. Ушбу мураккаб лаҳзаларда меҳр-оқибат, ҳамжиҳатлик, хайр-саховат, эзгулик, олижаноблик, юрт тақдирига дахлдорлик каби эзгу фазилатларимиз яна бир қарра намоён бўлаётган.

Буни уйда туриб бўлса-да халқимиз томонидан бугунги кунимиз қаҳрамонлари — шифокорларимизга билдирилаётган ҳайрихоҳлик, ўзгаларга кўмакка ошиқайётган саховатли инсонлар ташаббуси, уйда таълим олиш бўйича яратилаётган шароитлардан оқилона фойдаланаётган, кўчаларда, жамоат жойларида карантин қоидаларига амал қилаётган юртдошларимизнинг хати-ҳаракати, эзгу амаллари мисолида яққол тасаввур қилиш мумкин.

Яхшиликнинг жавоби яхшилик деганларидек, мана, яхши хабарлар ҳам кела бошлади. Маълумотларга қараганда, коронавирус билан хасталанган етти нафар бемор шифо топиб, реабилитация муассасасига жойлаштирилди. Беморларни даволаган бир гуруҳ шифокорларимиз ҳамкасблари билан ўрин алмашди.

ФИДОЙИ ШИФОКОРЛАРГА ТАЪЗИМДАМИЗ

Бугунги кунда бутун дунёда авж олган коронавирус пандемиясига қарши курашда, айниқса, тиббиёт ходимларининг фидойилиги эътирофга лойиқ. Улар ўз саломатлигини хатарга қўйиб,

беморлар ҳаёти учун курашмоқда. Интернет нашрларда ана шундай фидойи юртдошларимиздан бири — соғайиб кетган беморлардан бирини даволаган шифокор Хушнур Саидгозиёва билан суҳбат эълон қилинди.

"Биз шифокорлар ҳар қандай ҳолатда беморга ёрдам бериш бўйича Гиппократ қасамини ичганимиз. Янги касаллик, беморлар умид билан тикилиб туришибди. Ҳаммамиз ҳамжиҳатликда беморларимизнинг тушунлиққа тушиб қолмаслиги учун ҳаракат қилдик ва улар ҳам бизга катта ёрдам беришди. Фақат ана шу қўлни-қўлга бериш орқали бугунги муваффақиятга эришдик. Давлатимиз,

вазирлигимиз ҳар қандай даво воситасини узлуксиз етказиб бериб турди. Сут-касига 20 соатлаб ишласак-да, руҳан тетик юрдик, бирор камчилик сезмадик", дейди шифокор.

Президентимиз жорий йил 26 март кунини коронавирус инфекцияси тарқалишига қарши курашишни кучайтириш масалаларига бағишлаб ўтказилган видеоселектор йиғилишида бундай фидойи шифокорларнинг ўз касбига садоқати, меҳнати жасорат намунаси эканини алоҳида эътироф этди.

Давлатимиз раҳбарининг "Коронавирус инфекцияси тарқалишига қарши курашишга жалб қилинган тиббиёт ва

санитария-эпидемиология хизмати ходимларини қўллаб-қувватлашга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарорига мувофиқ, коронавирус пандемиясига қарши курашишга жалб этилган тиббиёт ходимларининг меҳнати муноси рағбатлантирилиши белгиланди. Жумладан, врач ходимларга, врач-лаборантларга 25 миллион сўм, ўрта тиббиёт ходимларига, ҳамшира-лаборантларга 15 миллион сўм, кичик тиббиёт ходимларига 10 миллион сўм, бошқа ходимларга 5 миллион сўм тўлаб берилади.

Давоми 2-бетда

Муносабат

Наргиза АХМЕДОВА

Президентимизнинг "Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиларини рағбатлантириш тўғрисида"ги Фармон халқимиз, айниқса, Иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари, уларнинг оила аъзолари кўнглини осмон қадар юксалтирди.

"КўНГЛИМИЗ ТОҒДЕК КЎТАРИЛДИ. ДУОДАМИЗ"

Дарҳақиқат, Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиларини эъзозлаш, ўтганларнинг хотирасини сақлаш, Ватан тинчлиги, халқимиз оқолини қўллаб-қувватлашга кенг тарғиб қилиш муқаддас бурчимиздир.

Инсоният бошига мислсиз қўғулик, талафот ва мусибат келтирган Иккинчи жаҳон урушида ўша даврдаги 73 давлатдан 62 таси (ер юзи аҳолисининг 80 фоизи) иштирок этган. Жанговар ҳаракатлар 40 давлат ҳудудида олиб боририлган. Қуролли кучларга 110 миллион киши жалб этилган. Уруш қурбонларининг умумий сони 60-65 миллионга етган. Шундан 27 миллион киши жанг майдонларида ҳалок бўлган.

Ўша пайтда Ўзбекистоннинг 6,5 миллион аҳолисидан 1,5 миллионга яқини фронтга сафарбар қилинган. Афсуски, улардан ярим миллион ҳалок бўлган, 60 минг нафардан ортиғи ногирон бўлиб қайтган.

Айни пайтда юртимизда ана шундай оғир замон, қирғинбаротни кўрган, Ватан тинчлиги учун жанг майдонларида қон кечган, мардлик ва жасорат кўрсатган, муқаддас заминимизни ҳимоя қилган 650 нафарга яқин Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси ардоқ ва эъзозда умргузаронлик қилмоқда.

Ҳар йили 9 май — Хотира ва қадрлаш кунини мамлакатимизда кенг нишонланади, Президентимизнинг фармони асосида уларга пул мукофотлари берилади, моддий ва маънавий ёрдам кўрсатилади. Бу йил ҳам эзгу анъана давом этмоқда. Президентимизнинг юқоридаги фармони асосида бу йил Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиларига 10 миллион сўмдан бир йўла тўланадиган пул мукофоти бериладиган бўлди.

Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатларининг аксариятида уруш қатнашчилари ҳар йили 9 май арафасида бир марталик пул мукофотлари билан тақдирланади. Маълумотларга кўра, уруш қатнашчиларини рағбатлантириш мақсадида бериладиган пул миқдори бўйича Ўзбекистон МДҲда энг юқори ўринда туради. Хусусан, халқаро ОАВга кўра, ўтган йил Беларусь Республикасида Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиларига 700 доллар (1500 Беларусь рубли), Россияда 153 доллар (10 минг рубль), Озарбайжонда 600 доллар (1000 манат), қўшни давлатлар — Қозғистоннинг турли ҳудудларида 395 доллардан 1425 долларгача (150 минг тенгедан 542 минг тенгегача), Қирғизистонда 285 доллар (20 минг сом), Тожикистонда 160 доллар (1500 сомоний) берилган. Ўзбекистонда эса ўтган йили бу мукофот миқдори 900 долларни ташкил қилган.

Бу йил эса мукофот миқдори ўтган йилдагига нисбатан қарий 35 фоиз оширилиб, қарий 1050 долларни ташкил қилмоқда.

— Аслида гап пулда эмас, эътиборда, меҳрда, инсоннинг қадр-қимматида, — дейди Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси, самарқандлик Аҳад бобо Очилов. — Ўзбекистонда, аввало, ана шунга алоҳида эътибор қаратишмоқда. Иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари, фронт орти меҳнат фахрийларига кўрсатилаётган эҳтиром уларнинг умрига умр қўшмоқда, ҳаётидан рози бўлиб яшашига замин яратмоқда. Президентимизга бизларга кўрсатилаётган ғамхўрлик учун қучур ва самимий миннатдорлик билдираман. Кўнглимиз тоғдек кўтарилди. Минг раҳмат. Дуодамиз.

ПРЕЗИДЕНТИМИЗНИНГ МАМЛАКАТНИ ТАРАҚҚИЙ ЭТТИРИШ, ХАЛҚ ФАРОВОНЛИгини ТАЪМИНЛАШ ЙЎЛИДА ОЛИБ БОРАЁТГАН ОДИЛОНА СИЁСАТИ БАРЧА ЮРТДОШЛАРИМИЗНИ УЛКАН САФАРБАРЛИККА ЧОРЛАДИ

Коронавирус пандемияси туфайли бутун дунёда мураккаб эпидемиологик вазият ҳукм сураётган ҳозирги шароитда мамлакатимизда бу офатнинг олдини олиш ҳамда бартараф этиш борасида кенг қамровли тезкор чора-тадбирлар амалга оширилмоқда.

Жумладан, Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг ташаббуси билан Тошкент шаҳри яқинида коронавирус билан хасталанганларни даволашга ихтисослашган 10 минг ўринли махсус шифохонани куриш жадал давом этяпти. Қўрилиш ишлари тўлиқ давлат бюджетидан молиялаштирилиб, уни қисқа муддатда фойдаланишга топшириш вазифаси қўйилган.

Кези келганда қайд этиш керакки, Президентимизнинг ташаббуси билан аввало инсонлар саломатлигини сақлаш, юртимизда юзага келган мураккаб эпидемиологик вазиятнинг имкон қадар тез фурсатда яхшилаш йўлида қилинаётган эзгу ишларни саховатпеша ватандошларимиз ҳам қўллаб-қувватлаб, бу борадаги ижтимоий лойиҳаларни амалга оширишга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқда.

Таниқли тадбиркор, ватандошимиз, меценат Алишер Усмонов ҳам давлатимиз раҳбарининг саъй-ҳаракатларини қўллаб-қувватлаб, "Меҳр-шафқат ва саломатлик" фондига ўз ҳисобидан 20 миллион АҚШ доллари миқдорида маблағ ажратди.

Бу маблағ халқимизнинг саломатлигини муҳофаза қилиш ҳамда тиклаш мақсадида давлатимиз раҳбари ташаббуси билан бунёд этилаётган ушбу касалхонани энг замонавий тиббий ускуналар билан таъминлашга йўналтирилади.

Усмонхон АЛИМОВ,
Ўзбекистон
мусулмонлари
диний
идораси
раиси,
муфтий

Бутун дунёда бўлгани каби бизнинг юртимизга ҳам кириб келган коронавирус балосини бартараф этиш бўйича мамлакатимизда мухтарам Президентимиз раҳбарлигида кенг кўламли чора-тадбирлар кўриломоқда. Бундай хайрли ишда ҳеч ким четда тургани йўқ. Ҳамюртимиз Алишер Усмоновнинг яна бир хайрли ишга қўл уриб, юртимизда янги қурилаётган шифохонага тиббий жиҳозлар сотиб олиш учун моддий ёрдам кўрсатгани бағоят савобли ишдир.

Бу киши давлатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёев ташаббуси билан пойтахтимизда бунёд этилаётган Ислам цивилизацияси марказини куриш ишларида ҳам яқиндан кўмак бериб келмоқда.

Ушбу муқаддас даргоҳга қадам қўйган ҳар бир инсон ўзига хос кўркем ва бекиёс бу мажмуани кўриб хайратланиши, шубҳасиз.

Маъмур марказда аждоқларимизнинг улкан маънавий мероси — диний ҳамда дунёвий билимлар хазинаси жамланади. Алишер Усмоновнинг дунёнинг турли мамлакатларида сақланаётган 5 мингдан зиёд ноёб китобларни юртимизга олиб келиш борасидаги саъй-ҳаракати таҳсинга сазовор. Ислам цивилизацияси марказига туҳфа этиладиган ушбу бебаҳо бойлик, халқимиз маънавиятини юксалтириш, ёшларимизни миллий қадриятларга содиқ, ватанпарвар ва фидойи инсонлар этиб тарбиялашда муҳим ўрин тутди.

Ҳасан НОРМУРОДОВ,
Самарқанд
вилояти Маҳалла
ва оилани
қўллаб-қувватлаш
бошқармаси
бошлиғи
Ўринбосари,
Ўзбекистон
Қаҳрамони

Мен бир нарсани муболағасиз айтишим мумкин, Президентимизнинг янги Ўзбекистонни куриш йўлида бутун борлигини бағишлаб қилаётган ишлари нафақат юртимизда яшаётган, балки бутун дунёдаги миллатдошларимизни ўзига хос бир сафарбарликка чорлади. Буни биз қўллаб-қувватлаш бўйича хорижда фаолият юритаётган кучли мутахассисларнинг юртимизга қайтиб келаётганида, дунё миқёсида обрўга эга бўлган тадбиркорларнинг мамлакатимизда амалга оширилаётган улкан бунёдкорлик ишларига ҳолис ҳиссаларини қўшаётганида кўришимиз мумкин.

Шу муқаддас ернинг фарзанди, ҳаммиса элига хизмат қилишни ўзининг бурчи деб билган ҳамюртларимиздан бири — Алишер Усмонов мана шундай ташаббуслари билан алоҳида ажралиб туради. Унинг савоб ишларидан бири сифатида Самарқанддаги буюк муҳаддис ва аллома Имом Бухорий номидagi халқаро илмий-тадқиқот маркази ва Ҳадис илми мактаби қурилишига ажратган молиявий кўмагини айтиш мумкин.

У кишининг халқимиз бошига оғир синовлар тушиб турган бир пайтда яна бир эзгу ташаббус билан чиқиб, юртимизда коронавирус деган балойи-азимни бартараф этиш йўлида кўрсатган саховатпешалиги таҳсинга лойиқ.

Икромхон НАЖМИДДИНОВ,
Наманган вилояти
Маҳалла ва оилани
қўллаб-қувватлаш
бошқармаси
бошлиғи
Ўринбосари

Президентимиз Шавкат Мирзиёев ўзини шу заминнинг ҳақиқий фарзанди деб билган ҳар бир киши халқпарвар, ватанпарвар, фидойи бўлиши ва унинг гуллаб-яшнаши учун жонини фидо қилиши зарурлигини бежизга бот-бот такрорламайпти. Қачонки, эл бир мақсад йўлида бирлашса, бир-бирига қамарбаста бўлса, ҳар қандай оғир синовдан ёруғ юз билан ўтади.

Сўнгги уч йил давомида давлатимиз раҳбарининг барча ҳудудлар қатори Наманган вилоятини ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш бўйича қабул қилган қарорлари натижасида қўллаб-қувватлаш обод бўлиб, катта-катта sanoat иншоотлари ишга туширилди. Олис ва чекка ҳудудларда йўл-транспорт ва муҳандислик коммуникациялари, ижтимоий соҳа объектлари, мактаблар қурилди.

Наманган халқи шу ерда туғилиб, ҳозирда ўзининг ҳалол меҳнати, ақлу заковати билан катта ютуқларга эришган юртдошимиз Алишер Усмоновнинг мана шундай эзгу ишларни ҳомий сифатида молиявий қўллаб-қувватлаб келаётганидан мамнун.

Кўни кеча юртдошимизнинг бугунги кунда дунё аҳлига қўллаб-ташвиш туғдираётган коронавирусни жиловлash борасида мамлакатимизда олиб борилаётган кенг кўламли ишларни қўллаб-қувватлаш борасида кўрсатган яна бир ташаббусини эшитиб, чинакам инсон қаред, қандай яшашидан қатъи назар ўз юрти, ўз эли қайғусида бўлишга яна бир ишонч ҳосил қилдим.

Рустам КАЛОНОВ,
Олий
Мажлис
Сенати
аъзоси

Бугун коронавирус пандемияси туфайли бутун дунёда мураккаб эпидемиологик вазият юзага келган. Мана шундай масъулиятли дамда ҳар бир халқнинг матонати ва сабр-тоқати, эзгу инсоний фазилатлари синовдан ўтиши, мамлакатлар раҳбарларининг қатъияти ва иродаси, вазиятнинг ўнглаш йўлида тезкор ва тўғри қарорлар қабул қилиш салоҳияти ҳал қилувчи аҳамият касб этиши ҳеч кимга сир эмас.

Мухтарам Президентимиз Шавкат Мирзиёев ташаббуси ва қатъияти билан мамлакатимизда бу иллатга барҳам бериш ва юртдошларимизнинг саломатлигини сақлашга қаратилган тезкор, ҳаётий чора-тадбирлар амалга оширилмоқда.

Бундай эзгу саъй-ҳаракатлар халқимизни янада жипслаштириб, синовли кунларда бирдам бўлиб ҳаракат қилишга даъват этгани айни ҳақиқатдир. Қўллаб-тадбиркор ва ишбилармонлар ҳам мана шундай олижаноб ишга ўз ҳиссасини қўшаётгани кишини бениҳоя қувонтиради. Юртимиздан етишиб чиққан машҳур тадбиркор Алишер Усмонов мамлакатимизда коронавирус пандемиясининг олдини олиш борасида амалга оширилаётган кенг қамровли ишларни қўллаб-қувватлаш мақсадида салмоқли маблағ ажратганини эшитиб хурсанд бўлдим. Бу — саховатпеша инсоннинг ўзи туғилиб ўсган юртига, меҳнаткаш ва самимий элига меҳр-муҳаббатни қанчалик кучли эканидан далолатдир.

Кун мавзуси

ФИДОЙИ ШИФОКОРЛАРНИНГ ЎЗ КАСБИГА САДОҚАТИ, МЕҲНАТИ ҲАҚИҚИЙ ЖАСОРАТ НАМУНАСИДИР

Бошланиши 1-бетда

Шунингдек, коронавирус инфекциясига қарши курашиш доирасида беморлар билан ишлаган вақтида коронавирус инфекцияси юктириб олган тиббиёт, санитария-эпидемиология хизмати ва бошқа ходимларга 100 миллион сўм, коронавирус инфекциясини юктириш натижасида оғир аҳволга тушган ва соғлиги тикланмаган тақдирда уларга ёки оила аъзоларига эса 250 миллион сўм миқдоридан бир марталик тўловлар тўланади.

— Ҳозирги кунда пандемияга қарши курашга юз минг нафардан кўпроқ тиббиёт ходими жалб этилган, — дейди соғлиқни сақлаш вазирининг биринчи ўринбосари Б.Юсупалиев. — Президентимизнинг тиббиёт ходимлари меҳнатига берган юксак баҳоси ва эътибори барчамизни жуда руҳлантириб юборди. Ҳозирги жараёнда тиббиётимиз талабини қондиришга катта эътибор қаратиляпти. Шу кунларда Хитойдан қиймати 27,8 миллиард сўмлик вирусни аниқлайдиган 200 мингта тест тизими ҳамда 50 мингта бир марталик ҳимоя комбинезони сотиб олинди. Коронавирусга қарши курашда юқори натижага эришган давлатларнинг илм-фан муассасалари билан ҳамкорлик ҳам ривожланмоқда. Корё университети профессори, Корея тиббиёт уюшмаси илмий текшириш қўмитаси раиси, ушбу уюшманинг коронавирусга қарши курашиш бўйича штаби етакчи маслаҳатчиси Цой Чже Ук юртимизга келиб, Соғлиқни сақлаш вазирлиги мутахассислари билан ҳамкорликда иш олиб бораётгани бунга мисол.

КАРАНТИН МУДДАТИНИ ЎТАГАНЛАР УЙГА ҚАЙТМОҚДА

Дунёда юзга келган коронавирус пандемияси шaroитида хорижда ишлаб юрган ватандошларимиз орасидан юртга қайтиш истагини билдирганлар чартер рейслар орқали Ўзбекистонга олиб келиниб, 14 кунлик карантинга олинган эди. Шу кунларда карантин муддатини ўтаган бир гуруҳ юртдошларимиз уйларига қайтди.

Иқтимоий тармоқларда бундай ҳолатлар акс этган видеолар тарқалди. Жумладан, Тошкент вилоятидаги “Чотқол” санаторийсидан олинган лавҳада юртдошларимиз ўз хурсандчилиги ва миннатдорчилигини самимий рақслар билан изҳор этган. Маълумот-

ларга кўра, бу ерда 212 нафар фуқаро 14 кун тиббий кузатувда бўлган, уларнинг орасида коронавирус билан касалланиш ҳолати қайд этилмади.

Шунингдек, Наманганга жорий йилнинг 16 март кунин Латвия ва Эрондан 212 нафар фуқаро қайтарилган эди. Ун тўрт кунлик карантин даврида Латвиядан қайтган юртдошларимизнинг 175 нафари “Косонсой” санаторийсида, Эрондан келган 37 нафар

ҳамюртимиз Тўрақўрган тумани юқумли касалликлар шифохонасида тиббий кузатувда бўлдилар. Бу даврда мазкур шифо масканларида мамлакатимиз фуқароларига қулай шароитлар яратилди. Уларнинг саломатлиги учун ҳар кун икки бор тиббий профилактика ишлари олиб борилди. Самарқандда ҳам 35 фуқаро икки ҳафталик карантиндан чиқди. Улар энди уй шароитида назорат қилинади.

Транспорт вазирлиги ва вазирлиқнинг ҳудудий бошқармалари ва Ички ишлар вазирлиги йўл ҳаракати хавфсизлиги хизмати ҳамкорлигида юртдошларимиз манзилларига етказиб қўйилди.

КАРАНТИН ҲУДУДИ ВА ЗАМОНАВИЙ ШИФОХОНАЛАР ҚУРИЛМОҚДА

Президентимизнинг топишириги билан шу кунларда Тошкент вилоятининг Ўртасарой ҳудудида 10 минг кишини қабул қилиш имконига эга карантин зонаси

барпо этилмоқда. Ҳудуднинг 650 киши учун мўлжалланган биринчи блоки бир муддат аввал фойдаланишга топширилган эди. Айни пайтда иккинчи блоки ҳам қуриб битказилди. Карантин ҳудудига, асосан, хориждан махсус рейс билан эвакуация қилинган Ўзбекистон фуқаролари ҳамда коронавирусга чалинган беморлар билан мулоқотда бўлган шахслар жойлаштирилмоқда.

Бу ерда тўрт киши истиқомат қилиши мўлжалланган хоналарнинг ҳар бирида телевизор, кондиционер, телефон, зарур гигиеник воситалар, ҳаммом ва ҳожатхона, иш столи бор. Ҳар бир контейнерга киришда кичик ҳовли ва юкларни жойлаштириш учун махсус жавон қурилган. Карантин ҳудудига кириш ва чиқиш қатъий назоратда, шунингдек, кузатув камералари ўрнатилган.

Тошкент шаҳрида ҳам учта ихтисослашган тиббиёт муассасаси бунёд этилмоқда. Яшнобод туманида жойлашган Тошкент стоматология институтининг янги қурилаётган биноси замонавий даволаш муассасасига айлантирилмоқда. Яна бир йирик тиббий муассаса Зангиота туманида қад ростляпти. Шунингдек, Андижон, Навоий, Сурхондарё вилоятларида ҳам коронавирус билан касалланганлар ва инфекция юққанликда гумонланганлар учун шундай муассасалар қурилмоқда.

Бир сўз билан айтганда, юртимизда пандемияни бартараф этиш, бундай ҳолатларда аҳоли саломатлигини асраш ва иқтисодий-иқтимоий тараққиётга унинг таъсирини бартараф этиш бўйича барча чоралар қўрилмоқда. Табиийки, бу борада узокки кўзлаб амалга оширилаётган бундай хайрли ишлар коронавирус деб аталмиш балою офат устидан ғалаба қозониш ва тинч-осойишта ҳаётимизни изга туширишда муҳим омили бўлиб хизмат қилади.

Бунинг учун халқимиз шифокорларимиз тавсиясига амал қилиб, уйда қолиши лозим.

БИРЛАШГАН ХАЛҚ ЕНГИЛМАЙДИ

Ақтам ҲАЙТОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси
спикери ўринбосари

Президентимиз Шавкат Мирзиёев коронавирус инфекциясига қарши кураш бўйича халқимизга муурожаатида ушбу инфекциянинг тарқалишига йўл қўймастик ва унга чалинган беморларни даволашда барча куч ҳамда воситаларни сафарбар этиш, аҳолини иқтимоий ва тиббий муҳофаза қилишни кучайтириш бўйича аниқ чора-тадбирларни белгилаб берди. Бугун шу асосда изчил ишлар амалга оширилмоқда. Масалан, Тошкент вилоятининг Ўртачирчиқ туманида карантинга олинган фуқароларга самарали ва малакали тиббий ёрдам кўрсатадиган 10 минг ўринли карантин зонаси қурилиши якунланди. Шунингдек, вилоятда 5 минг ўринли иккита юқумли касалликлар шифохонаси ҳам барпо этилмоқда. Унинг минг ўринга мўлжалланган биринчи блоки бутун-эрта фойдаланишга топширилади.

Фуқароларимиз саломатлигини таъминлаш, касалликка чалинишининг олдини олиш аниқ кундаги муҳим амалий чора-тадбирлардан саналади. Шу боис, 300 минг донда экспресс-тест ва 500 та сунъий нафас олиш аппарати харид қилинади, вирус тарқалиш хавфи юқори бўлган аҳоли пунктларида ихчам лабораториялар ташкиллаштирилади. Шифокорларга амалий ёрдам кўрсатиш, уларнинг малакасини ошириш учун хорижий мутахассисларни жалб қилиш, тиббий ниқоблар ишлаб чиқариш кунлик ҳажмини 5 миллион донгача етказиш бўйича топшириқлар берилди.

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг берган баҳосига кўра, Жанубий Корея ва Сингапур давлатлари коронавирус тарқалишига қарши курашда намуна бўлди. Ушбу мамлакатларда касаллик ўчоги аниқланиши билан беморлар ажратиб қўйилди, тест синовлари ўтказилиб, анъанавий эпидемиологик қоидалардан фойдаланилди. Шунингдек, Жанубий Корея аҳолиси юксак тартиб-интизомга, санитар-гигиеник қоидаларга амал қилиши туфайли коронавирус кенг тарқалмаслигига эришди.

Бизнинг халқимиз ҳам давлатимизнинг чора-тадбирларига нисбатан юксак иқтимоий

бирдамлигини намойиш этмоқда. Жойларда тиббиёт ва ҳарбий олий ўқув юртлари талабаларидан кўнгиллилар шакллантирилиб, ёлғиз қариялар, боқувчисини йўқотган оилалар ва чекка жойларга озиқ-овқат маҳсулотлари, гигиеник ва дори воситалари етказиб берилляпти.

Давлатимиз раҳбарининг жорий йил 19 мартдаги фармонида коронавирус инфекцияси тарқалишининг иқтисодий тармоқларига салбий таъсирини юмшатиш бўйича ҳам кўплаб имтиёзлар ва преференциялар белгиланган. Шу йилнинг 1 октябрга қадар тадбиркорларнинг ишлатилмаган объектлари бўйича мулк солиғи ва ер солиғининг оширилган ставкаси қўлланилмайди. 1 ноябрга қадар коронавирус пандемияси туфайли молиявий қийинчиликларга дуч келган корхоналар банкрот деб эълон қилинмайди. Карантин даврида тадбиркорлик субъектлари фойдаланаётган 3,6 мингдан ортиқ давлат мулки объекти учун ижара ҳақи олинмайди. Шу билан бирга, барча лойиҳалар бўйича инвестиция мажбуриятларини бажариш 6 ойга узайтирилди. Карантин даврида тадбиркорларнинг банк ҳисобларини тўхтатиб қўйиш ман этилди. Товарларни етказиб бериш ва ташини хизматларини лицензиялаш вақтинча бекор қилинди.

Шу ўринда таъкидлаш жоизки, санитария-гигиена меъёрларга амал қилиш ва ўзини изоляциялаш пандемияга қарши курашнинг муҳим таркибий қисмидир. Шу муносабат билан профилактика чора-тадбирлари сифатида “Ўзбекистон Республикасининг Жиноят, Жиноят-процессуал кодексларида ҳамда Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида”ги қонун қабул қилинди. Ушбу ҳужжатда карантин ва инсон учун бошқа хавфли инфекциялар пайдо бўлган ва тарқалган шaroитда тиббий хусусиятдаги мажбурий чораларни қўллашга оид янги моддалар қўшилган.

Модда давлат санитария назорати органлари томонидан карантин ва инсон учун бошқа хавфли инфекциялар пайдо бўлган ва тарқалган шaroитда эпидемияга қарши курашиш қоидаларини бузиш билан боғлиқ ҳуқуқбузарликларни содир этган шахсга нисбатан тегишли тиббий асослар аниқланганда қўлланилади.

Бундай чора-тадбирлар қатор давлатларда ўз самарасини кўрсатди. Масалан, Хитой вирус ҳужумига нисбатан тезкорлик билан жавоб қайтаришнинг муҳимлигини намойиш этди. Хусусан, ушбу касаллик вирусини юктириб олган беморлар ва улар билан мулоқотда бўлган шахслар жамиятдан ажратиш орқали назорат остига олинди. Бу ХХР аҳолисига вазиятнинг нечоғлиқ жиддий эканини аниқлаб етишишга ва белгиланган чора-тадбирларни бажаришда ҳукумат билан ҳамкорлик қилишига ёрдам берди.

Шунингдек, 60 миллион аҳолиси бўлган Италияда ҳам карантин эълон қилиниб, супермаркет ва дорихоналардан ташқари барча савдо шохобчалари ёпилди. Оммавий тадбирлар ўтказиш тақиқланди, мактабгача, ўрта ва олий таълим муассасалари иши тўхтатилди.

Хулоса шуки, биришган халқни ҳеч ким, ҳеч бир бало енга олмайди. Ўзбекистон халқи ҳам бир бутун бўлиб, Президентимиз ва мутахассислар айтган тавсияларга амал қилиш, уйда ўтириб фарзандлар тарбияси билан шугулланса, тез орада коронавирус балосини енгамиз.

ҲАМЖИҲАТЛИК САОДАТИ

Маматқул ҲАЗРАТҚУЛОВ,
Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган журналист

Ҳар қандай одамни ўйга толдирадиган воқеа — коронавирус инфекцияси бутун дунёга тарқалди. Энг кичик давлатлардан энг йирикларигача, иқтисодий аҳоли оғирларидан энг ривожланганларигача — ҳамма-ҳаммаси таҳликада, хавотир ташвишда. Ҳар кун дунё бўйлаб минглаб одам ҳаётдан қўз юммоқда. Бу оламдаги энг қудратли, ақлли мавжудот бўлган инсон кўзга кўринмас заррадек вирус олдида ожиз эканини кўрсатмоқда. Илм-фан низоҳатда ривожланган, ерининг устия ости тугул мислсиз уммонлар сирини кашф этган, коинотни тадқиқ қилган, ойга қадам қўйган инсон ана шу вирус қаршисида иложсиз, чорасиз қолмоқда. Уни бартараф этиш, яъни унга қарши вакцина ишлаб чиқариш борасида тайинли натижага эришилгани йўқ ҳали. Ер шари ҳам кичрайиб қолгандек гўё.

Инсоният тарихида юзлаб, минглаб катта-кичик урушлар бўлган. Уларнинг ҳаммасида душман ким, дўст ким аниқ кўриниб турган. Бошқача айтганда, бир қабила бошқаси билан урушган, турли урушлар ўзаро жанжал қилган, низоҳат, давлатлар ўртасида жанглар кечган. Уларда одам одам билан урушган, бир-бирини ўлдирган, охири қайсидир тараф ғолибу қайсидир томон мағлуб бўлган.

Бутун бутун инсоният кўзга кўринмас душман — коронавирус билан “урушмоқда”. Иқтимоий-сиёсий тузуми, иқтисодий аҳоли, дини, мафқураси, эътиқоди, жаҳон ҳам-жамиятидаги макени, нуфузи, аҳолиси, ҳарбий қудрати турли даражада бўлган барча давлатлар ягона душман — коронавирусга қарши курашмоқда. Бутун ер юзига мен хўжайинман деб юрган қудратли давлатлар ҳам ўша кўз илғамас вирус олдида ожиз, чорасиз қолаётир. Бу душман қаршисида бой ва камбағал, зиёлию ишчи, давлат арбобию оддий фуқаро — барчаси тенг. У ҳеч кимни аямаяпти, бирор кишининг макенига, мансабига иқтидорига, ёшию жинсига қарамайпти — ҳўлу қуруқ барабар ёняпти.

Инсоният кўл бало-казоларини, офатларни бошидан кечирган. Вабо, эбола, парранда гриппи сингари касалликлар, зилзила, сув тошқини, цунами каби табиий офатлар минглаб одамларнинг ёстигини қуритган. Аммо уларнинг бирортаси бутун ер юзини қамраб олмаган, муайян давлат, нари борса муайян бир минтақа доирасини эгаллаган. Ҳўш, коронавирус балоси нега бу қадар тез тарқалди ва бутун ер юзини эгаллаб олди? Глобализация ва интеграциянинг оқибатини бу? Жаҳон узра борди-келдилар осон бўлиб қолгани туфайлими?

Бунга ўхшаган саволлар кўп. Лекин фақат шуларнинггина оқибатимизми? Аввало, бугунги даврда турли давлатлар ва халқлар билан ўзаро алоқасиз, ҳамкорликсиз яшаб бўлмайди. Қолаверса, халқлар, миллатлар ҳар доим (қадим замонларда ҳам) ўзаро борди-келди қилган, савдо-сотиқ, маданият алмашувлари бўлган. Буюк ипак йўли бекорга вужудга келмаган.

Одамни бошқа нарса ўйга толдиради. Бутун дунёда инсофсизлик, адолатсизлик, залолат, мол-дунёга мукадан кетиш, бировнинг ҳақидан қўрқмаслик, хиёнат, ахлоқсизлик, бир жинсбилар оила қуриши, тубаник ва ҳоказо иллатлар кўпайиб кетмаётими? Ҳар бир иншинг — хоҳ яхшилик бўлсин, хоҳ ёмонлик — охир бир кўн жавоби бор.

Кишининг юрагини эзадиган, оғир ўйга толдирадиган нарса шуки, нега шунақа хатолардан хулоса чиқармаймиз? Бу фоний дунё ишварларига учамиз-у боқий дунё азобларини эсдан чиқарамиз. Қўлбуки, Яратган зот бу дунёнинг ўзида бани башариатни оғоҳлантирмоқда-ку. Эй, инсон, кўзингни оч, деб шу балони юбормадимкин?!

Биринчи мингта, мингтаги туманга уради, деган нақл бор халқимизда. Қолаверса, ҳозирги замонда дунёдан айрича яшаш ҳам қийин. Шу боис, коронавирус балоси, афсуски, юртимизни ҳам четлаб ўтмади.

Мамлакатимизга коронавирус кириб келган, мутасадди раҳбарлардан тортиб оддий фуқароларгача ташвишда, уни бартараф этиш пайида қайғурмоқда, бунга қўлидан келганга хисса қўшмоқда. Президентимиз раҳбарлигида тезкор чора-тадбирлар ишлаб чиқилди ва амалга оширилмоқда. Аммо, минг таассуфки, шу мураккаб вазиятдан ўз манфаати йўлида фойдаланиб

қолишга уринаётганлар учрамоқда. Кимдир сотаётган нарсаси нархини бир неча баробар кўтарган, бошқаси йўлқира ҳақини оширган ва ҳоказо. Ҳўш, шу йўл билан топишган пул буюрадимиз?! Яхшиям бутун фаолиятини элу юртимиз фаровонлиги ва ёрқин келажагига қайғурувчи, саховатпеша одамларимиз кўп. Уларнинг эзгу, хайрли ишлари ҳақида кўриб, эшитиб, ўқиб туриб-миз. Ўзининг кимлигини билдирмай, ўн қўлинг қилган савобини чап қўлинг билмасин, деган ақида асосида савоб ишлар қилаётган юртдошларимиз қанча. Бундай улғувор, инсонпарварлик туйғулари билан йўғрилган ишлардан фахрланишимиз даркор.

Яна бир фикр. Президентимиз раҳбарлигида ҳукумат, мутасадди раҳбарлар, шифокорлар кечаю кундуз ҳаловат билмай ишламоқда. Шу балони юртимиздан тезроқ даф қилиш чоралари қўрилмоқда. Ким нима қилиши лозимлиги аниқ белгилаб берилди. Афсуски, шу тартибга қатъий риоя қилиб, ўзининг, фарзандларини, ён-атрофдагиларнинг соғлигини асраш ўрнига белгиланган тартиб-қоидага белисанд қараш ҳоллари ҳам учраётир. Бунинг учун жазолар белгиланди. Шунда ҳам ўз билганидан қолмаётганлар бор. Қўрилатган чоралар — жамоат транспорти тўхтатилиши, пойтахтимиз ва вилоятлар марказларига кириб-чиқиш чеклангани, ташкилотларнинг ходимлари иложи борица масофадан ишлашга ўтгани, заруратсиз кўчага чиқиш ва ниқобсиз юриш тақиқлангани — буларнинг бари бир нарсасга, яъни коронавирус инфекцияси кенг тарқалиб кетишининг олдини олишга, алалоқибат сизу бизнинг соғлиғимизни асрашга қаратилган. Бу ҳақда барча телеканалларда, радиоларда, матбуотда, иқтимоий тармоқларда эртадан кечгача гапирилмоқда. Ёш болага тушунтиригандай майдалаб тушунтирилмоқда. Наҳотки, шуни тушунмасак? Аввало, ҳар бир инсон ўзи тушуниб етиши керак-ку бунинг! Лекин, минг афсуски, коронавирус балоси қандай оғир оқибатларга олиб келишини ҳамма ҳам тўлиқ англаб етмаганга ўхшайди. Акс ҳолда карантин жойидан чоқармиди, юзлаб одамларни йиғиб тўй ўтказармиди, ўнлаб одамлар билан мулоқот қилармиди?! Ахир бундай ҳаракатлар ўзига, фарзандларига, қариндошларига кўни-қўшилларига, бутун халқимизга хиёнат эмасми?! Наҳотки бунинг ўйла инсонлар англаб, тушуниб етмаган бўлса.

Бу ҳам камлик қилгандай, давлатимиз қўраётган чора-тадбирлардан норози бўлаётганлар ҳам учрамоқда: гўёки турли мураккабликлар вужудга келаётганмиш. Шундай бўлади-да. Вазият шуни таъқозо қилгандан кейин чидаш керак, бошқа йўл йўқ. Ўша “мураккабликлар” ҳам одамларнинг соғлигини ўйлаб, фақат ва фақат эзгу ният билан қилинмоқда. Шекспирнинг Ҳамлетти онасига қарата “Раҳмдил бўлганим учун бераҳм бўлишга мажбурман”, дейди. Жарроҳ “бараҳм” бўлмаса, жарроҳлик амалиётини бажара олмайди.

Бу оғир кунлар, Худо хоҳласа, ўтади, ҳамма нарса ўз изига тушади, қўрмагандай бўлиб кетамиз, иншооллох. Фақат бир нарсани унутмайлик: бу синодан ким қандай ўтиши, эртага қариндош-уруғлари, ёру дўстлари, маҳалладошлари, ҳамкасблари, умуман, халқимиз юзига қандай қарашини унинг бугунги ҳаракатларига, қилаётган ишларига боғлиқ. Илоҳо, ҳар биримизни ёруғ юз билан яшаш саодати тарқ этмасин.

Мақоланинг сўнгига газетхонларимиздан бир нарсани илтимос қилмоқчиман: ўзингиз, оилангиз, халқимиз тинчлиги, соғлиғи учун бу офат йўқ бўлгунча уйда қолинг.

Рақамли тижорат

ИЛҒОР АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ

UZBEK COMMODITY
EXCHANGE

ШАФФОФЛИК ДАРАЖАСИНИ ОШИРАДИ, ЭЛЕКТРОН ТИЖОРАТНИ РИВОЖЛАНТИРАДИ

Мамлакатимиз раҳбарининг Олий Мажлисга Мурожаатномасида рақамли иқтисодиётга фаол ўтиш келгуси 5 йилдаги энг устувор вазифаларимиздан бири бўлиши эътироф этилиб, рақамли технологиялар нафақат маҳсулот ва хизматлар сифатини ошириш, ортқича харажатларни камайтириш, балки коррупция балосини йўқотишда ҳам самарали восита бўлишига алоҳида ургу берилди. Вазирлар Маҳкамасининг яқинда қабул қилинган “Товар-хонашў биржалари фаолиятига илғор ахборот технологияларини кенг жорий этиш ва электрон тижорат фаолиятини изчил ривожлантириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори ҳам ана шу мақсадларга хизмат қилади. “Ўзбекистон республика товар-хонашў биржаси” акциядорлик жамияти бошқаруви раиси вазифасини бажарувчи Зиёвуддин БАДРИДДИНОВ билан суҳбатда ҳужжатда белгилаб берилган вазифаларнинг ижроси ва янги лойиҳалар самараларига қаратилди.

— Мазкур қарор моҳияти биржа фаолияти ва электрон савдоларда шаффофлик даражасини ошириш, рақамли тижоратни ривожлантиришдан иборат. Бу мақсадга эришиш қандай электрон, онлайн шаклдаги савдо турлари ва усулларини янада такомиллаштиришни тақозо этади?

— Айни пайтда Ўзбекистон республика товар-хонашў биржасида бир неча электрон ва онлайн савдо турлари амалга оширилади. Аввало, бу биржа савдолари бўлиб, уларда мижозлар брокерлар воситачилигида уйдан чиқмасдан савдоларда эркин иштирок этишлари мумкин. Бошқа савдо платформалари, жумладан, электрон давлат харидлари, кўргазма-ярмарка савдолари, авторакам ва мобил рақамларнинг онлайн аукцион электрон тижоратнинг турли моделлари ҳисобланади. Уларда мижозлар бевоқифа, яъни воситачиларсиз, ўзларининг шахсий кабинетлари орқали онлайн савдоларда қатнашади. Бунинг учун электрон рақамли имзонинг бўлиши кифоя.

Қарорга биноан, мазкур савдо усулларини янада ривожлантириш мақсадида илғор ахборот технологияларини жорий этиш ва электрон тижоратни изчил ривожлантириш, товар бозорла-

рини чуқур таҳлил қилиш ва прогнозлаштиришни инобатга олган ҳолда биржанинг янги таркибий тузилмаси тасдиқланди. Бундан ташқари, биржа фаолияти самарадорлигини оширишнинг асосий йўналишлари белгиланиб, бу вазифалар, биринчи навбатда, илғор технологиялар ёрдамида ташкил этилаётган биржа ва электрон савдоларда шаффофлик даражасини ошириш, ушбу жараёнга аралашушга йўл қўймаслик чоралари кўрсатиб берилган.

— Бу борада жорий йилнинг июнь ойига қадар биржа томонидан ягона клиринг тизимини яратиш, форвард шартномаларни жорий этиш каби тадбирлар режалаштирилган. Бундай чоралар қандай мақсадларни назарда тутаяди?

— Тузилган битимлар ижросини кафолатлаш учун биржада ҳисоб-китоб клиринг механизми қўлланилади, яъни мижозлар биржа савдолари ва онлайн аукционларда товарни сотиш ёки сотиб олиш учун ҳисоб-китоб клирингидеги битта ҳисоб-варақдан фойдаланади. Бунинг учун сотувчи ва харидор гаров маблағини ҳам киритади ва ушбу маблағ томонлардан бири тузилган шартнома мажбуриятларини бажармаган тақдирда иккинчи томонга жарима сифатида ўтказилади. Бу, ўз

навбатда, томонларнинг шартномавий интизомини мустаҳкамлайди ва тадбиркорларда дебиторлик қарзлар шаклланишининг олдини олади.

Навбатдаги янгиланган биржа савдоларида форвард шартномаларни жорий этишдир. Ушбу савдо тури тузилганидан битимлар бўйича маҳсулотларни бир ойдан ортқ мuddатга кечиктирган ҳолда етказиб бериш имконини беради.

Қарорда биржа савдоларини товар сегментлари бўйича алоҳида секцияларда ўтказиш, брокерлик ўринларини биржанинг расмий веб-сайти орқали тақдим этиш ҳамда уларнинг малака даражасини ҳар 3 йилда мунтазам аниқлаш тадбирлари назарда тутилган. Шунингдек, олий таълим муассасаларида “Биржа иши” магистратура йўналишларини очиш ҳам белгиланган, бу биржа соҳасини етук ва замонавий фискалдайдиган ёш мутахассислар билан таъминлашга хизмат қилади.

— Яқинда биржада кўргазма-ярмарка савдоси электрон тизими тўқдан такомиллаштирилган бўлса, айни пайтда унинг мутлақо янгиланган савдо тизими ишлаб боради. Тадбиқ этилаётган бундай лойиҳалар “ЎЗРТХБ” АЖ фаолиятининг самарадорлигини оширишда нечоғлиқ қўл келади?

— Кўргазма-ярмарка савдолари электрон тижоратнинг B2B модели бўлиб, у биржа томонидан Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йилида амалга оширилган дастлабки йирик лойиҳа бўлди. Ҳозирги пайтда ушбу тизим yamarka.uz.uz веб-сайтида ишламоқда. Тадбиркорлар у орқали онлайн тарзда исталган турдаги товар ва хизматларни эркин сотишлари ёки сотиб олишлари мумкин. Сотувда қурилиш моллари, эътиб қисмлар, истеъмол маҳсулотлари, ҳўжалик товарларидан тортиб компьютер ускуна-

лари ва бошқалар ҳам мавжуд.

Яна бир афзаллик шуки, нархларни сўраш механизмида ҳам фойдаланса бўлади. Унга кўра, харидор сотувга қўйилган товарни танлаши ва худди шундай товар учун бошланғич қийматдан арзонроқ нарх таклиф қилиши мумкин.

Веб-сайтнинг бета-версияси ишга туширилган пайтдан, яъни жорий йилнинг январь ойи бошидан буюн биржанинг янги кўргазма-ярмарка савдо тизимида 443.5 миллиард сўмлик битимлар тузилди. Уларнинг 54.6 млрд. сўми, яъни 12 фоизи кафолатланган, қолган қисми эса кафолатланмаган битим турларига тўғри келмоқда.

Янгиланган кўргазма-ярмарка савдолари барча савдо иштирокчилари, биринчи навбатда, тадбиркорлар учун электрон тижорат соҳасида кенг имкониятларни очиб беради. Энг асосийси, бу ярмарка савдолари масофадан ишлашга тўла мослаштирилган. Сиз ҳеч кимнинг ёрдамисиз, шахсий кабинетингиз орқали савдо қилишингиз мумкин.

— Вазирлар Маҳкамасининг юқорида номи қайд этилган қарори билан биржа савдоларида юқори ликвидли ва монопол турдаги маҳсулотларни сотиш тартиби ҳам тасдиқланди. Унинг қайси жиҳатлари муҳим, деб ўйлайсиз?

— Шу пайтга қадар биржа орқали сотиладиган товарларнинг сотиш тартиби алоҳида бўлган. Эндиликда бу жараён ягона низоом асосида олиб борилади. Унда биржа савдолари орқали сотиладиган юқори ликвидли ва монопол турдаги маҳсулотлар ҳажминини шакллантириш, уларнинг бошланғич нархларини ҳамда ўзаро ҳисоб-китоблар механизми, ўртача биржа котировкаларини ҳисоблаш, маҳсулот нархларининг мониторингини юритиш белгиланган. Шунингдек, юқори

ликвидли ва монопол турдаги маҳсулотларни биржа савдолари орқали экспортга сотишга алоҳида эътибор қаратилгани бизнинг зиммамизга катта масъулият юқайди.

— Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йилида “ЎЗРТХБ” АЖ да яна қандай лойиҳалар амалга оширилади?

— Ўзбекистон республика товар-хонашў биржасидаги навбатдаги йирик лойиҳа — давлат харидлари бўйича электрон танлов ва тендер тизимини жорий этиш ҳисобланади. Унинг татбиқ этилиши иштирокчиларга барча ҳужжатларни электрон шаклда тақдим қилиш, таклифларни баҳолашда автоматлаштирилган тизимдан фойдаланиш ва ҳолиларни аниқлашда шаффофликни тўла таъминлаш имконини яратаяди.

Шу билан бирга, яқин келажақда савдолар бўйича электрон ҳисоб-китоблар тизимини ишга тушириш, савдо иштирокчилари орасида электрон ҳужжатлар айирбошлаш бўйича интерактив хизматлар ва биржанинг янги мобил иловаларини жорий этиш, амалдаги барча ахборот тизимлар хавфсизлигини ошириш каби ишлар режалаштирилмоқда.

Бу лойиҳалардан кўзланган мақсад, биринчи навбатда, шаффофликни таъминлаган ҳолда мижозларга электрон ва онлайн савдоларда масофадан туриб, яъни уйдан чиқмасдан ёки иш жойида ўтириб ҳам иштирок этиш учун энг қулай имкониятни тақдим этишдан иборатдир. Бинобарин, замонавий ахборот технологияларининг изчил жорий этилиши белгиланган вазифаларни энг қисқа йўллар орқали амалга ошириш имкониятини яратаяди.

Абдурауф ҚОРЖОВОВ,
суҳбатлашди

КАРАНТИН ҚОИДАЛАРИ ВА САНИТАРИЯ ЧЕКЛОВЛАРИГА РИОЯ ҚИЛИНГ!

ИЧКИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИ
МАЪЛУМОТИ
31 МАРТ СОАТ 09:00 ҲОЛАТИГА

Карантин тадбирлари эълон қилинган вақтдан бугунгун кунга қадар республикаимиз бўйича карантин қоидаларига амал қилмаслик билан

боғлиқ жами — **14 968** та ҳолат аниқланган. Улар:

- ТОШКЕНТ ШАҲРИДА — 2 621** та ҳолат;
- ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИДА — 1 311** та ҳолат;
- ЖИЗЗАХ ВИЛОЯТИДА — 1 237** та ҳолат;
- БУХОРО ВИЛОЯТИДА — 705** та ҳолат;
- САМАРҚАНД ВИЛОЯТИДА — 1 558** та ҳолат;
- ҚАШҚАДАРЁ ВИЛОЯТИДА — 777** та ҳолат;
- СУРХОНДАРЁ ВИЛОЯТИДА — 995** та ҳолат;
- ХОРАЗМ ВИЛОЯТИДА — 370** та ҳолат;
- СИРДАРЁ ВИЛОЯТИДА — 593** та ҳолат;
- ФАРҒОНА ВИЛОЯТИДА — 1 934** та ҳолат;
- НАВОЙ ВИЛОЯТИДА — 241** та ҳолат;
- НАМАНҒАН ВИЛОЯТИДА — 1 167** та ҳолат;
- АНДИЖОН ВИЛОЯТИДА — 900** та ҳолат;

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА — 559 та ҳолатни ташкил этмоқда.

Карантин қоидалари ва санитария чекловларига риоя қилиш юзасидан тушунтириш ишлари олиб борилишига қарамадан, ҳамон қоидабузарлик ҳолатлари кузатишмоқда. Жумладан, тиббий никоҳсиз ва мақсадсиз кўчада юриш, компьютер ўйинлари марказининг иш фаолиятини давом эттириш, карантин қоидаларига амал қилмай, спиртли ичимлик ичиб маст ҳолда фуқаролар тинчлигини бузиш каби ҳолатлар аниқланди. Таъкидлаб ўтамай, ҳар биримиз зиммамиздаги вазифаларга янада масъулият билан ёндашиб, санитария-гигиена талабларига қатъий риоя қилишимиз, энг бебаҳо неъмат бўлган сийҳат-саломатликни асраш ва ҳимоя қилиш учун барча зарур чораларни амалга оширишимиз шарт.

Қулайлик

УСТОЗЛАР МЕҲНАТИ БЕСАМАР КЕТМАЙДИ

Муножат МҲМИНОВА

Коронавирус пандемиясига қарши тезкор чора-тадбирлар доирасида ўқувчи ва талабаларга видеодарслар орқали таҳсил бериш йўлга қўйилди. Пойтахтнинг юздан зиёд энг тажрибали ўқитувчиси, Ўзбекистон МТРК ҳодимларининг бир неча кунлик меҳнати самараси бўлмиш видеодарслар фарзандларимизга намоиш этила бошланди.

Гарчи республикаимизнинг барча ҳудудларида ўз касбининг устаси бўлган маҳоратли ўқитувчиларимиз қўллаб топилса-да, карантин туфайли видеодарслар фақат пойтахтлик педагоглар иштирокида суратга олинди. Айни пайтда видеодарсларни суратга олиш ишлари давом этмоқда.

— Набираларим дафтар-қаламини ушлаганча телевизордан дарс тинглаётганини кўриб ҳайрон қолдим, — дейди андижонлик Қосим ота Исломов. — Қаловини топсанг, қор ҳам ёнаркан. Буларнинг ҳаммасига қойил қолмай иложимиз йўқ.

— Онлайн дарсларни бизнинг болалар-

римиз кўра олмайди, деб ўйлаган эдим, — дейди қашқадарёлик Навбахор Бобонова. — Чунки электр энергияси билан боғлиқ муаммолар, интернет тезлигининг пастлиги панд беради. Болаларим телевизордан видеодарсларни берилиб томоша қилишди.

Республикаимизнинг чекка ҳудудларига ҳам кам қувватли телеузоқчиликлар орқали 4 та телевизион канал орқали видеодарсларнинг очик ҳолда бепул асосда тарқатилиши ташкиллаштирилди. Кабель ва IP телевидение абонентларида эса телевизион дарслар бошқа телеканаллар ўрнига намоиш этилиши мумкин. “Evrosport”,

“National Geography Wild”, “Охота и рыбалка” телеканаллари орқали видеодарслар 30 март кун соат 8:30да бошланди. Халқ таълими вазирлиги ахборот хизматининг маълум қилишича, шу кунги дарсларнинг эфирга узатилиш вақтларида техник сабаблар туфайли ўзгаришлар бўлган. Шунинг учун соат 17:00да видеодарсларни қайта намоиш этиш режалаштирилган. Бундан ташқари, youtube.com, uzeduuzonlaynmaktab, mover.uz, maktab.uz, mediabay.uz сайтлари орқали такрор кўриш имкони ҳам мавжуд.

Видеодарсларни ҳам телевидение, ҳам интернетда кузатган чирчиқлик уй бекаси Умида Жўраева ота-оналар масъулияти ҳар қачонгидан ошганини таъкидлади.

“Фарзандим 1-синфда ўқийди. Ўзлаштириши нима бўлади, деган хавотирда эдим. Ҳозир катта қизиқиш билан телевизион дарсларни кузатдик. Худди мактабдагидек дарс ўтилиб, уйга вазифалар ҳам берилди. Бу жуда хйши ва тўғри ўйланган усул. Энди фарзандларимиз фан билан машғул бўлишади. Биргаликда дарс қилишни бошладик”, дейди Умида Жўраева.

Айтиш жоизки, видеодарслар ўтказилиши коронавирус тарқалишига қарши карантин шароитида ўқувчи ва талабаларнинг белгиланган фавқуллода тартиб-қоидаларга амал қилган ҳолда билим олишларига замин яратмоқда.

Ҳолат

ШОВ-ШУВ АСОССИЗ БЎЛИБ ЧИҚДИ

Мнажатдин ҚУТЛИМУРАТОВ

Ижтимоий тармоқларда Қозғоғистон Республикаси фуқароси Ўзбекистонга тўйга келиб, коронавирус инфекцияси билан зарарлангани ҳақида хабарлар пайдо бўлган эди.

Олмаота вилояти ҳокими матбуот хизмати ахбороти асосида TengriNews агентлиги тарқатган хабарда айтилишича, коронавирус инфекцияси билан зарарланган ҳолати қўшни мамлакатнинг Енбекшиқозқоқ туманида аниқланган. 1960 йили туғилган аёл ўз қариндошлари билан 26 март кун Ўзбекистоннинг Тўртқўл туманидаги тўйдан Қозғоғистоннинг Есик шаҳрига қайтган. Уларнинг барчаси вақтинча карантинга олиниб, ҳар бирда таҳлил ўтказилган. 27 март кун аёллардан бирида коронавирус инфекцияси аниқланган.

Биз бу хабарга оидинлик киритиш мақсадида Қорақалпоғистон Республика-

си Соғлиқни сақлаш вазирлиги матбуот хизмати билан боғландик. Бизга билдирилшича, жорий йилнинг 31 март кун соат 22:00 га қадар Қорақалпоғистон Республикаси ҳудудида, шу жумладан, Тўртқўл туманида коронавирус инфекцияси билан зарарланган бемор қайд этилмаган.

Қорақалпоғистонда айни пайтда 557 фуқаро стационар шароитда умумий карантинга олинган бўлиб, уларнинг 306 нафари Нукус шаҳридаги, 91 нафари Тахиятош туманидаги санаторийларда, 105 нафари Нукус туманидаги реабилитация марказида, 41 нафари Нукус ҳўқуқшунослик коллежи биносиди, 8 нафари

Республика юқумли касалликлар шифонасида, 2 нафари Қўнғирот ва 2 нафари Ҳўжайли туманлари тиббий бирлашмаларида, шунингдек, 1 нафари Амударё ҳамда яна 1 нафари Тўртқўл туманлари тиббиёт бирлашмаларида сақланмоқда.

Қорақалпоғистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги матбуот хизматининг таъкидлашича, коронавирус билан касалланган ҳолат аҳолидан сир сақланмайди. Аниқланган вақтда дарҳол оммавий ахборот воситалари орқали маълум қилинади.

Шунингдек, вазирлик аҳолидан ижтимоий тармоқлардаги ҳар хил асосиз хабарларга ишонмасликни, ваҳимага тушмасликни, имкони борича уйдан чиқмасликни, кўчага ёки жамоат жойларига чиққан пайтда ҳимоя никоҳларини тақишни, энг асосийси, тасвия этилаётган санитария-гигиена талабларига қатъий роя этишини сўрайди.

Тан олишимиз керакки, ҳозирги кунга қадар бу йўналишдаги ислохотларимиз ўзаро тизимлашмаган, техник кўрсаткичларимиз ҳуқуқий кўрсаткичларга мутаносиб эмас. Шунинг учун ҳам ушбу соҳа тўлиқ танқидий кўз билан қайта кўриб чиқилиши ва мамлакатимизда ҳавфсиз кибермакон яратилиши жуда муҳим аҳамиятга эга.

Ўзбекистон ва жаҳон

Абдували САЙБНАЗАРОВ

Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномасининг устувор тамойиллари БМТ Бош Ассамблеяси 74-сессиясининг “Ўзбекистон ҳукумати томонидан Барқарор ривожланиш мақсадларини изчил амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида” деб номланган расмий ҳужжати сифатида ташкилотга аъзо давлатларга тарқатилди. Ҳужжат БМТнинг барча расмий (рус, инглиз, араб, хитой, француз ва испан) тилларига таржима қилиниб, тузулманинг расмий ҳужжатлари тизимига жойлаштирилди.

Ҳужжатда мамлакатнинг иқтисодий ўсиши ва ижтимоий ривожланишининг асосий кўрсаткичлари, аҳоли фаровонлигини ошириш ва Барқарор ривожланиш мақсадларига эришиш бўйича олиб борилаётган туб ислохотлар акс эттирилган. Хусусан, унда қонун устуворлиги, коррупцияга қарши самарали курашиш, институционал салоҳиятни ошириш ва кучли демократик институтларни шакллантириш давлат сиёсатининг 2020 йилдаги устувор йўналишлари бўлиб қолиши таъкидланган.

Дарҳақиқат, Ўзбекистон раҳбарияти томонидан олиб борилаётган ички ва ташқи сиёсий ислохотлар халқаро ҳамжамиятнинг доимий диққат-эътиборида. Айниқса, Президентимиз саъй-ҳаракатлари билан сўнгги йилларда қўшни давлатлар билан муносабатларда ўз ечимини қутаётган масалаларни ҳал қилиш борасида жиддий қадамлар ташланди. Жумладан, 2017 йилда сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш, чегараларни белгилаш, назорат-ўтиш пунктларини очиб, транспорт қатновини тиклаш ва кенгайтириш каби кўплаб нозик масалалар бўйича муҳим келишувларга эришилди ва бу жараён давом этмоқда. Ўзбекистон билан қўшни мамлакатлар ўртасида одамларнинг бордини-келди қилишига йўл очилди, минтақалараро ва чегарасиз ҳудудлар ўртасида ҳамкорлик йўлга қўйилди. Буларнинг барчаси минтақа давлатлари ўртасида дўстлик ва ишончни мустаҳкамламоқда, ҳамкорликка янги суръат бағишламоқда.

Эътибор бераётган бўлсангиз, кейинги йилларда Ўзбекистонни қатор ташкилотлар, нуфузли ОАВ йил мамлакатидеб эътироф этипти. The Economist яқинда дунёнинг икки юзга яқин давлати орасидан Ўзбекистонни “Йилнинг мамлакатидеб”, деб эълон қилгани катта шов-шувга сабаб бўлган. Ҳафталик Ўзбекистонга 2019 йили дунёда энг кўп яхши тарафга ўзгарган мамлакат, деб топган. Бунақаси мустақил Ўзбекистон тарихида кузатилмаган. Мазкур янгилик Ўзбекистонга Марказий Осиёнинг бирор давлати бу каби эътирофга лойиқ қўрилмагани билан ҳам ўзига хос аҳамият касб этган. Ўзбекистон билан боғлиқ қўрилмаган бу янгилик

халқаро миқёсда акс-садо берди. Президент Мирзиёев ўзининг ички ва ташқи сиёсати билан бор-йўғи уч йилнинг ўзида дунёни тан олдириди.

Янги Ўзбекистоннинг қандай қилиб замонавий қўлдорлик — мажбурий меҳнатга барҳам бергани, йилларки халқаро миқёсда жиддий танқид, ҳавотир ва ташвишларга сабаб бўлиб келатган “Жаслик” қамқонхонасини ёлгани, ҳатто сув устидан уруш ёқасига бориб қолган минтақа давлатлари билан алоқаларини қисқа вақтнинг ичида буткул ўнглаб олганини халқаро жамоатчилик тан оляпти. Ўз ўрнида таъкидлаш жоизки, яхши қўшничиликка асосланган минтақавий ташқи сиёсат Шавкат Мирзиёев президентлигининг халқаро миқёсда эътироф этилган, диққат-эътиборга сазовор энг муҳим жиҳатларидан биридир. Бу каби ўзгаришлар аксарият минтақавий таҳлилчилар эътирофида “мисли қўрилмаган”, дея баҳо топиш билан бирга, Ўзбекистон Президентининг қатъий сиёсий истак ва иродасига ҳам йўйилди.

Минтақада аҳолиси энг кўп мамлакат иқтисодини либераллаштириш, асосларини турфалаштириш ва четдан кўпроқ сармоя жалб этиш саъй-ҳаракатларига зўр берилмоқда. Бу каби ўзгариш ва янгиланишлар иқтисоди қишлоқ хўжалигига асосланган Ўзбекистонда камбағаллик ва ишсизлик ҳануз долзарб муаммолигича қолаётган бир манзарада кузатилди. Неча ўн йилларки, тирикчилиги ташқи меҳнат миграцияси орқасидан ўтаётган миллионлаб фуқароларини ишли қилиш, мамлакатнинг ўзида янгидан-янги иш ўринлари яратиб ҳаракатлари ҳам эътиборга лойиқ.

Ўзбекистонда бизнес муҳитини яхшилаш масаласига Президент даражасида эътибор қаратилди. Бошқарувининг учинчи йилига келиб, ўзи эълон қилган кенг қамровли ислохотлар ижросидаги сусткашликлар шахсан Президентимизнинг ўзи томонидан бир эмас, бир неча бор эътироф этилди. Худди шу манзарада ислохотлар масаласи янги Ўзбекистон Президентининг, айниқса, сўнгги ойларидаги чиқишларининг ажралмас қисмига айланди. Шавкат Мирзиёев Олий Мажлисга Мурожаат

Ўзбекистон раҳбарияти томонидан олиб борилаётган ички ва ташқи сиёсий ислохотлар халқаро ҳамжамиятнинг доимий диққат-эътиборида. Айниқса, Президентимиз саъй-ҳаракатлари билан сўнгги йилларда қўшни давлатлар билан муносабатларда ўз ечимини қутаётган масалаларни ҳал қилиш борасида жиддий қадамлар ташланди.

ЎЗБЕКИСТОН ТАШАББУСЛАРИНИНГ ХАЛҚАРО ЭЪТИРОФИ

номасида ҳам худди шу масалага алоҳида тўхталиб ўтди. Президент 2020 йилни Илм-маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили, деб эълон қилди. Келаси беш йил ичида рақамли иқтисодга ўтиш вазифаси мақсад қилиб қўйилгани ҳам экспертлар ҳамжамиятида қизгин қутиб олинди. Яқин йилларда бизнес юритиш муҳити бўйича дунёнинг энг олд эллик давлати сафига кирсак, ажабмас.

Камбағалликни аритишга қаратилган махсус дастур ишлаб чиқишга, ҳали-ҳануз мустақил Ўзбекистоннинг энг огрикчи нуқталаридан бири бўлган коррупцияга қарши курашувчи махсус идорани ташкил этишга ҳам улғурилди. Айнан парламентга сўнгги мурожаатида давлатимиз раҳбари мамлакат аҳолиси орасида камбағаллари ҳам борлигини расман ва ошқора эътироф этди.

Коррупция Ўзбекистон иқтисодини тараққий топтириш, мамлакатга йирик миқдордаги чет эл сармояларини жалб қилиш ва уларни ҳаракатга солиш йўлидаги энг асосий тўсиқлардан бири сифатида қўрилади. У тўғрисида ўтган чорак асрдан ортиқроқ вақт давомида Ўзбекистондаги бизнес юритиш муҳити издан чийиб бўлган эди. Президентимиз раҳбарлиги остида янги Ўзбекистон мавжуд вазиятни ўзгартириш ҳаракатларига зўр берган.

БМТ ҳужжатида Ўзбекистон

Ўзбекистонда бизнес муҳитини яхшилаш масаласига Президент даражасида эътибор қаратилди. Бошқарувининг учинчи йилига келиб, ўзи эълон қилган кенг қамровли ислохотлар ижросидаги сусткашликлар шахсан Президентимизнинг ўзи томонидан бир эмас, бир неча бор эътироф этилди.

атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва мамлакатдаги экологик вазиятни яхшилашга алоҳида эътибор бераётгани қайд этилган. Нукус, Урганч ва Хива шаҳарлари атрофида “яшил белбоғ” — ҳимоя дарахтзорлари яратиш, Орол фожеаси оқибатларини юмшатиш, денгизнинг қуриб қолган тубида ўрмонзорлар барпо қилишни кенгайтириш бўйича кенг қўламли ишлар давом эттирилиши айтилган. Шу ўринда Ўзбекистон ташаббуси билан ташкил қилинган БМТ шафелигидаги Оролбўйи минтақаси учун инсон хавфсизлиги бўйича кўп томонлама шериклик асосида траст фонди фаолияти ва ҳукуматнинг ташкилот доирасидаги ишларни фаоллаштиришга йўналтирилган амалий қадамларига алоҳида эътибор қаратилади. 2018 йил 27 ноябрда БМТ-

нинг Нью-Йоркдаги бош қароргоҳида БМТнинг Оролбўйи минтақаси учун инсон хавфсизлиги бўйича кўпшериклик траст фонди фаолияти бошланишига бағишланган юқори даражадаги тадбир бўлиб ўтган. Фонднинг асосий вазифаси Ўзбекистон, БМТ ва халқаро ҳамжамиятнинг саъй-ҳаракатларини бирлаштириш, техник-молиявий ресурсларни сафарбар этиш, минтақада инновацион технологияларни жалб қилиш орқали Оролбўйи ҳудудини ривожлантиришга қўмаклашишдан иборат. Ўзбекистон Оролбўйи минтақаси учун траст фондини ташкил этиш борасидаги ташаббусини илгари сурди ва бу БМТ томонидан қўллаб-қувватланди. Ушбу қадамни ўзбек дипломатиясининг навбатдаги ютуғи деб баҳолаш мумкин. Чунки Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёевнинг ташаббуси билан Тошкентда ўтказилган Афғонистонда тинчлик ўрнатишга оид халқаро анжумандан кейинги халқаро саҳнадаги мамлакатимизнинг энг катта ташаббусларидан бири қўллаб-қувватланди. Орол денгизининг суви қуриб бораётгани минтақа аҳолиси ҳаётига, турмуш тарзига салбий таъсир этмоқда. БМТ шафелигида ташкил этилган фонд маҳаллий аҳолининг қўлгина қийинчиликларини енгиллаштиришга қўмаклашиш мақсадларини қўзлайди. БМТ Бош қотиби Антониу Гутерриш Нью-Йоркда

бўлиб ўтган тақдиротда Орол инқирози натижасида азият чеккан аҳолининг талаб ва эҳтиёжларини таъминлашга асосланган фонд фаолияти ҳамкорлик асосида минтақа тараққиётига муносиб ҳисса қўлишини таъкидлаган эди. Шунингдек, траст фонди Оролбўйи минтақаси аҳолиси учун аллақачон янги иш ўринлари яратганини, уларга қабул қилинганларнинг қирқ беш фоизи аёллар эканини қўшимча қилди.

Бош қотиб Оролбўйи минтақаси учун инсон хавфсизлиги бўйича кўпшериклик траст фонди фаолиятини, саъй-ҳаракатларини минтақада қўллаб-қувватлашга даъват қилди. Бу фонд фаолияти дунёнинг бошқа минтақаларидаги ана шундай экологик муаммоларни ҳал этишда тажриба бўлиши эҳтимоли юқори, албатта.

Шунингдек, ҳужжатда 2021-2023 йилларга мўлжалланган БМТнинг Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгашига аъзо бўлиш ва Ешлар ҳуқуқлари тўғрисидаги халқаро конвенцияни ташкилот доирасида илгари суриш бўйича Ўзбекистон томонидан олиб борилаётган изчил чоралар алоҳида қайд этилган. Кейинги йилларда Ўзбекистон 30 дан зиёд муҳим халқаро ташаббусни илгари сурди ва уларнинг қўпчилиги тўлиқ амалга оширилди. Улар орасида 2018 йил 15 мартда Остонада Марказий Осиё давлатлари раҳбарларининг биринчи Маслаҳатлашув учрашуви ўтказилиши, БМТ Бош Ассамблеясининг “Марказий Осиё минтақасида тинчлик, барқарорлик ва изчил тараққиётни таъминлаш бўйича минтақавий ва халқаро ҳамкорликни мустаҳкамлаш” (2018 йил 22 июнь) ва БМТ Бош Ассамблеясининг ялпи сессиясида “Маърифат ва диний бағрикентлик” (2018 йил 12 декабрь) резолюцияларининг қабул қилиниши бор.

Мурожаатнома устувор тамойилларининг БМТ Бош Ассамблеяси 74-сессияси расмий ҳужжати сифатида эълон қилиниши Ўзбекистон Президенти томонидан олиб борилаётган кенг қўламли ислохотларнинг дунё ҳамжамияти томонидан тан олиниши ва қўллаб-қувватлашига аққол далилдир.

Янгича ёндашув

БИР ЙИЛ ТУТ ЭККАН, МИНГ ЙИЛ ГАВҲАР ТЕРАДИ

Абдулҳал ЮНУСОВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Халқимиз асрлар мобайнида пиллани қайта ишлаш орқали юқори сифатли табиий ипак матолар тайёрлаб келган. Ипак қуртининг асосий саноқаси, табиийки, тутнинг дарасидан олинади.

“Бир йил тут эккан, минг йил гавҳар теради” мақоли замирида катта ҳикмат бор. Чунки унинг барглари ипак қурти учун озۇқа. Ёғочидан қолгу асбоблари, қоғоз ишлаб чиқарилади. Меваси эса кўп дардга даво — имамун тизимини кучайтиради, қўриш қобилиятини оширади. Шу боис, ундан халқ табиоботида кенг фойдаланилади. Қолаверса, тут узок умр кўради, ер танламайди, қуроқчиликка бардошли.

Бугун кунда мамлакатимизда тутчиликни жадал ривожлантириш учун имкониятлар етарли. Президентимизнинг жорий йил бошида имзоланган “Пиллачилик тармоғида ипак қурти озۇқа базасини ривожлантириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори соҳани янада ривожлантиришда муҳим қадам бўлди. Унда 2020 йилнинг биринчи чорагида янги тутзорлар учун республика бўйича 4 985 гектар ер майдони ажратилиши назарда тутилди, кейинги беш йилда худудлардаги мелиоратив объектлар атрофида ва қишлоқ хўжалиги ерларида шамоп ва сув эрозияларидан ҳимоялаш учун 12 минг гектардан зиёд майдонда ихота тутзорлар барпо қилиниши прогноз кўрсаткичлари тасдиқланди.

ҲАМ ЕРГА, ҲАМ КЎЧАТГА ФОЙДАЛИ

— 15 йиллик тут дарахти 70 литрча ер ости сизот суви буглантиради ва ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилаётди, — дейди “Ўзбекипаксаноат” уюшмаси бошқарма бошлиғи Ҳамид Очилов. — Бундан ҳам ерга фойда — ҳосилдорлик ошади, ҳам кўчатларнинг гуркираб ўсиши учун қўлайлик бўлади. Бир пайтлари бу технология кенг қўлланилган. Чунки ўша кезларда пахта далапаримиз атрофи тут қаторлари билан ўраларди. Бу усул пахта ҳосили ва ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилаган. Афсуски, кейинги чорак аср мобайнида бу масалага унчалик эътибор берилмай келинди.

Президентимизнинг бу борадаги қарори янги инновацион технологияларни тутчиликка татбиқ қилиш, уруғчилик ва

селекция ишларини олиб бориш, янги тутзорлар ташкил этишга янада кенг йўл очмоқда.

Уюшма маълумотларига кўра, республикамиз бўйича бу йилги баҳор мавсумида айни кун ҳолатида 39 миллион 382 минг тул тут кўчати экилиб, жами 2 минг 662 гектар майдонда янги тутзорлар барпо қилинди. Тут уруғи ва тут кўчати етиштириш учун 22 та ихтисослашган хўжалик ташкил этилиб, 506 гектардан зиёдроқ ер майдони ажратилди.

Яқин йилларга қадр мамлакатимизга тут кўчатлари валюта эвазига хориждан олиб келинган. Энди соҳа мутахассислари, олимлар саъй-ҳаракати билан тут кўчатлари маҳаллийлаштирилиб, ўзимизда етиштирила бошланди.

СЕРҲОСИЛ НАВ ЯРАТИЛДИ

— 2017 йил уюшмамиз ташкил этилгач, барча вилоятларда уруғчилик фермер хўжалиқларига асос солинди, — дейди Ҳамид Очилов. — Бир йил ўтиб янги “Марҳамат” навининг яратилиши ипак қурти озۇқаси бўлган барг ҳосилдорлигини 4 баробар оширди. Яъни илгари 1 гектар ердан 10 тонна барг олинган бўлса, бу навдан 45 тоннагача озۇқа олиш мумкин. У асосан кўчатларни пайвандлаш орқали яратилмоқда.

Бундан ташқари, кўчат экиш уруғдан ҳосил олиш орқали ҳам амалга оширилмоқда. 2019 йилда 20,2 гектар майдондаги оналик тутзордан 1 820 килограмм тут уруғи тайёрланди. Бу уруғлар 2020 йил баҳоридан 370,2 гектар майдонга сепилди. Агар ҳар бир гектар ерда ўртача 250 минг тул ниҳол унишини ҳисобга олсак, бу тез орада 92 миллион 550 минг тул кўчат ўсиб чиқади, деганидир.

Жорий йилнинг баҳор ва куз ойларида 68 миллион 435 минг тул тут кўчати экиш режалаштирилган. Бу борада Андижон, Қашқадарё, Сурхондарё, Самарқанд, Фарғона ва Хоразм вилоятларида олиб борилаётган ишлар ибрата моллик.

СУБСИДИЯ СОҲА РИВОЖИГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

Жорий йилда республика бўйича жами 21 минг тонна пилла етиштириш режалаштирилган. Мазкур маррага эришишда пиллачилик ва тутчилик хўжалиқларига илғор технологияларни, жумладан, томчилатиб сугориш тизимини жорий этиш кўл келади. Бу технологияларни татбиқ этиш учун янгидан ташкил этилган тутзорларнинг ҳар бир гектарига 8 миллион сўмгача, майдони 35 гектардан зиёд тутзорларда сув чиқариш учун бурғиланган қудуқни, дарёлар, каналлар ва бошқа сув ҳавзаларидан суви тортиш учун насос станциясини қуришга 120 миллион сўмгача субсидиялар тақдим этилади.

“Ўзбекипаксаноат” уюшмасининг ҳудудий “Агропила” МЧЖларига тегишли тутзорлар тажриба-синов тариқасида аҳолига оилавий пудрат асосида 1 гектардан 3 гектаргача ажратилиши ҳам кўзда тутилган. Бу, ўз навбатида, соҳанинг касаначилик, оилавий тадбиркорлик, кичик бизнесни ривожлантиришдаги ролини кенгайтиради.

Мозий ҳақиқатнинг тарозусидир

ТАРИХНИНГ ОЧИЛМАГАН САҲИФАЛАРИ:

XX асрнинг бошларида Туркистон турли сиёсий партия ва оқимларнинг шаклланиш даврини бошдан кечирди. Тарихий манбаларда жадидлар ҳаракати ўлканинг сиёсий ҳаётида муҳим ҳодиса сифатида қайд этилади. Жадидлар турли соҳаларда ислохотлар ўтказиш ғояларини илгари суришгани, газеталар нашр этишгани, янги услубдаги мактаблар ташкил қилганлари маълум. Бироқ улар билан сиёсий майдонда “қадимчилар” ёки “анъаначилар” деган яна бир сиёсий ҳаракат ҳам фаолият юритганидан кўпчилик беҳабар. Ҳўш, улар ким бўлган ва бу ҳаракат Туркистон ўлкасининг тарихида қандай роль ўйнаган? Шу мавзуда тарихчи олим, Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Катагон қурбонлари хотираси давлат музейи директори ўринбосари Мурод ЗИКРУЛЛАЕВ билан суҳбатлашдик.

— Жадидчилик ҳаракати қаторида — “қадимчилар” муҳим сиёсий оқим сифатида қандай ғояларга таяниб фаолият юритган?

— Туркистон Россия империясининг мустамлакасига айлантирилган, маҳаллий халқнинг миллий ва диний қадриятлари, урф-одатлари оёқости қилинди. Мустамлакачилар ислом дини заминига вужудга келган одоб-ахлоқ меъёрлари, ижтимоий-иқтисодий муносабатлар тизимини издан чиқаришни ҳам ўз олдиларига мақсад қилиб қўйган эдилар. Бу ҳусусда турли қонунлар ҳам чиқарилган эдики, улар маҳаллий халқ манфаатига бутунлай мос келмасди. Масалан, Туркистон генерал-губернаторлигида ўрнатилган тартиб-қоидага мувофиқ, илм ва истеъдодидан қатъи назар, 25 ёшга етган туркистонлик фуқаро волость (ўша даврдаги маъмурий бирлик) бошқарувчиси ёки қози бўлиши мумкин эди. Бу тартиб етарли илмга эга бўлмаган кишиларнинг қози, мудarris, имом бўлиб қолишлари учун замин бўлиб хизмат қилди. Ҳолбуки, хонлар замонасида диний лавозимларга шайхулисом ва бошқа уламоларнинг иштирокидаги имтиҳондан сўнггина кишилар тайин қилинар эдилар.

Ушбу маккорона сиёсат ҳақида Маҳмудхўжа Бехбудий бундай деб ёзган: “Миссионерлар тарафидан ва ёйинки бизни йўқ ва нобуд бўлишимизни ва шариати муқаддасамизни ҳукмдан қолишини хоҳлатадургон эски ва мустабид ҳукумат одамлари тарафидан шундай законлар чиқарди”.

Шунингдек, мустамлакачи ҳокимият халқ ва ўлкани маърифатлантириш ва тараққий эттириш учун ҳаракат қилган ҳар бир кишини “панисломизм” ва “пантуркизм” ёрлиғи билан айблади. Империя ҳарбий маъмурияти арзимаган нарсани баҳона қилиб, миллий эълипларни, хусусан, сиёсий қарашга эга бўлган кишиларни ўлкадан сургун қилиш билан шугулланди. Матбуот эса истеъмолда йўқ “жадид ва қадим” иборасини истеъмолга киритиб, Мунаввар қори Абдурашидхон сўзи билан айтганда, “кекса тараққийпарварлар билан ёш тараққийпарварлар ўртасига нифоқ солди”.

Фикримизча, Россия империяси маъмурларининг Туркистон ўлкаси мусулмонлари бирдамлигини йўқ қилишга йўналтирилган сиёсати натижасида Туркистоннинг зиёли уламолари орасида “жадидчилик” ва “қадимчилик” сингари икки ғоявий оқимга ажралиш юз берди. Бу ўлкада кучли ижтимоий-сиёсий жараёнлар авж олган палла — XIX аср охири ва XX аср бошларида содир бўлди. Кейинчалик ҳам тарихий адабиётларда “қадимчилар” каллимаси муҳрланиб қолди.

“ҚАДИМЧИЛАР” КИМЛАР?

— Демак, ушбу икки ўзига хос ҳаракат бир-бирига муҳолиф қилиб қўйилди. Умуман, уларни ажратиб турувчи омиллар бормиди?

— Яқин ўтмиш тарихшунослигида жадидчилик ҳаракатининг у ёки бу жиҳатлари ижобий томондан ёритилган бўлса-да, “қадимчилар” фақатгина ўта салбий тарафлама қайд этилган, холос. “Қадимчилар” октябрь тўнтаридан олдинги, қолаверса, совет даври тарихшунослигида “реакционерлар” ва “барча янгиликларга қарши чиқувчилар” сифатида ёритилиб келинган. Ёки жадидлар ҳам, “қадимчилар” ҳам “панисломчилар”, “пантуркичлар” деб аталган. “Қадимчилар” мавзусини ўрганиш фойдали деб қаралиши у ёқда турсин, ҳавфли ҳам ҳисобланган.

Шунинг учун “қадимчилар” тарихини ўрганиш бўйича амалга оширилган тадқиқотлар деярли йўқ. Республикаимиз тарихшунослигида, қолаверса, хорижда ҳам бу ҳодисани тўлақонли ёритувчи илмий ишни учратиш амримаҳол.

— Ҳўш, “қадимчилар” ўзи ким бўлган?

— “Қадимчилар”ни мен “анъаначилар” дейиш тўғрироқ бўлади, деб ҳисоблайман. Улар ўлканинг таниқли уламолари, муфтий, мудarris ва қозилари бўлиб, мусулмон жамоаси

қонунлар асосида бошқариладиган бутун-жаҳон ислом империясини тузишдан иборат, бу эса европаликларнинг манфаатига умуман мос келмайдиган, деб ҳисоблаганлар.

“Анъаначилар” шариат меъёрларини халқ турмуш тарзида қатъий равишда сақлаб қолишни турли миссионерлик ҳаракатлари ва бошқа оқимларнинг тарқалишига қарши муҳим тўсиқ, деб билардилар. Шунини алоҳида таъкидлаш мумкин, шариатни миллий-анъанавий қадриятларни сақловчи восита деб билиш фақатгина “анъаначилар” орасида мавжуд ғоя бўлмай, бундай фикрларни баъзи жадид намоёндалари қарашларида ҳам кўриш мумкин. Шунингдек, айрим жадидлар ҳам ўз фаолиятларини шариатдан четга чиққан ҳолда тасаввур этган эмаслар.

Маиший турмуши, миллий урф-одатларни ислох қилиш борасида жадидлар талайгина ишларни амалга оширдилар. Маросимлардаги дабдабазлик ва исрофгарчиликларни кескин танқид қилдилар. Ҳатто “Шўрои Исломия” 1917 йили бу ҳусусда махсус қарорнома ҳам чиқарди. Шу билан бирга, асрий миллий қадриятлар ҳамда маҳаллий аҳолининг менталитетига хос бўлган ахлоқ-одоб меъёрларининг ҳимоячиси бўлиб чиқдилар. Бу ҳусусда маърифатпарвар Абдулҳамид Чўлпон: “Эй қариндошлар... Катта илтимосимиз шундурки, Оврупаннинг мўдосидан, шишасидан, бузуқ

Анджон, Намангандаги билиш, танишларимиз билан сўзлашамиз, бул ҳам усули жадид. Қани бунинг ёмонлиги?..” деган қарашларни ифода этади.

— Ўша даврдаги “Уламо жамияти”нинг “анъаначилар”дан қандай фарқи бор эди?

— Туркистон жадидлари ва “анъаначилари” муносабатига назар солсак, айрим масалаларда бу икки гуруҳ ўртасида қарама-қаршиликлар бўлганлигини кўрамиз. Бир жамият ёки бир ташкилот аъзолари ичида ҳам дунёқараш ва ижтимоий-сиёсий савия турли даражада бўлиши мумкинлигини инобатга олсак, “анъаначилар” орасида ҳам айни бир масалага турлича ёндашишлар мавжуд эди.

“Уламо жамияти” 1917 йилда Тошкентда бир гуруҳ уламолар томонидан “Шўрои Исломия” жамияти билан умумий иш қўриш баробарида миллатлар ҳамда мусулмонларнинг ахлоқий асосларини муҳофаза қилиш мақсадида тузилган. Жамият мусулмон фуқаролар орасида диний заминда юзага келиши мумкин бўлган ҳар хил шикоят ва англашилмовчиликларни ҳал этиш ва тушунтириш каби вазифаларни ўз фаолиятининг асосий йўналиши қилиб белгиланган.

Жамиятнинг фаол аъзолари ўз даврида диний ҳамда дунёвий илмлардан хабардор бўлган мулла Абдулмаликхожи Абдуннабий ўғли, мулла Маҳмудхон Сайид Боқийхон ўғли, Саид Ахрорхон маҳдум, мулла Тошўлат қори Турсунбой ўғли, Шерали Лапин, мулла Сайидраул Сайидазиз ўғли, Азизхожи Илхомжон ўғли, мулла Саидмаҳмудхон Мухиддинхон ўғли, Аҳмадхўжа Мўминхўжаев, Садриддинхон муфтий Муҳаммад Шарифхўжа қози ўғли сингари шахслар эдилар.

Совет даври, қолаверса, мустақиллик йиллари мазкур давр тарихини ёритиш билан боғлиқ аксарият тадқиқотларда жамиятнинг раиси сифатида Шерали Лапин кўрсатилган. “Ўзбекистон миллий энциклопедияси”да Лапин ҳақида “у “Шўрои уламо” ташкилотининг раҳбарларидан бири”, “Шўрои уламо” ташкилотининг Тошкент шўъбасини бошқарган (1917-18)”, деган маълумотлар ёзилган.

Келиб чиқиши қозоқ бўлган Шерали Мунайтбасович Лапин (айрим манбаларда Сер Али тарзда берилган) рус тилини пухта билгани учун Самарқанд области харбий губернатори ҳузурида таржимон-қотиб эди. Табиийки, у империянинг ўлкадаги амалдорлари орасида таниқли шахс бўлган, уламолар ҳам ўз баёнотлари, арзлари, тақлифлари, қарашларини рус маъмуриятига етказишда Лапин хизматларидан фойдаланишган. Шунинг учун ҳам у бора-бора жамиятнинг етакчиларидан бири сифатида танилган. Жамият раиси мартабасида Абдулмаликхожи Абдуннабий ўғли фаолият юритган.

Туркистоннинг кўплаб шахарларида, хусусан, Фарғона водийсида ҳам “Уламо жамияти”нинг шўъбалари тузилган. Масалан, 1917 йил 28 августда Қўқон шахрининг “Жомеъ” мадрасасида бўлиб ўтган йиғилишда “Уламо жамияти”нинг Қўқон шўъбасига асос солинган. Дастлаб “уламочилар” диний маърифатчилик доирасида фаолият кўрсатишган. Кейинча-

лик эса “Шўрои Исломия” ва “Уламо жамияти” ташкилотлари ўз фаолиятларида демократик эркинликлар ва янги бошқарув услубини татбиқ этишни талаб қила бошладилар. Бироқ “Уламо жамияти” вакиллари фикрича, Туркистон жамиятининг бўлажак ички сиёсий тузилмасида шариат қонунлари қатъий равишда амал қилиниши керак эди.

Гарчи тарихчилар томонидан ушбу жамиятнинг ташкил этилиши ва унинг фаолияти 1917-1918 йилларда Туркистонда рўй берган сиёсий жараёнларга салбий таъсир кўрсатгани эътироф этилган бўлса-да, жамият аъзолари ўлка маҳаллий аҳолисининг озодликка интилишларини фаоллаштиришга катта ҳисса қўшдилар ҳамда уламолар аҳоли орасида кенг қўламда диний-маърифий ишларни амалга оширдилар.

— Катагон қурбонлари хотираси давлат музейи томонидан яна қандай йўналишларда илмий-тадқиқот ишлари амалга оширилмоқда?

— Музей илмий жамоаси ўз мақсад ва вазифаларидан келиб чиққан ҳолда Ўзбекистоннинг мустамлака ва мустабид даври тарихига оид долзарб мавзулар, катагон қурбонлари бўлган йирик давлат, жамоат арбоблари, фан, адабиёт ва санъат намоёндалари, қолаверса, умуман ҳеч қандай айбсиз катагон қурбони бўлган аждодларимизнинг ҳаёти, фаолияти, фожеали тақдирига оид маълумотларни аниқлаш, уларнинг илмий, адабий, публицистик меросини ўрганиш борасида самарали илмий-тадқиқот ишларини амалга ошириб келмоқда. Музей томонидан 2009 йилдан бунён нашр этиб келинаётган “Тарихнинг номаълум саҳифалари. Илмий мақолалар. Хужжат ва материаллар. Хотиралар” (масъул муҳаррирлар: Б.Ҳасанов, Н.Каримов) китобида Ўзбекистон тарихининг мустабид тузум даврида рўй берган, аммо тарихчи олимлар томонидан кам ўрганилган муҳим масалаларга оид материаллар, шунингдек, ўз тақдирда мураккаб тарихий даврнинг фожеали воқеаларини ифодалаган шахслар ҳақидаги хотиралар ўрин олган.

Масалан, тўпламининг 7-китобидан бошлаб “Мақтубларга инган ҳасратлар” руқни киритилди. Унда музей ва “Шаҳидлар хотираси” жамоат фонди номига фуқаролардан келган муножаатлар асосида катагонга учраган шахслар ҳақида аниқланган янги маълумотлар бериб борилади. Охириги китобларимизда ҳаёти ва фаолияти деярли ўрганилмаган давлат ва жамоат арбоблари, маориф ходимлари Муборакхўжа Турсунхўжаев, Эшонбобо Исмолов, Саъдулла Турсунхўжаев, Рустамбек Ниёзбеков ва ўз даврининг бошқа таниқли кишилари ҳақида ҳикоя қилинган. Умуман олганда мазкур китоб, унинг илмий, ижтимоий аҳамияти жуда бекиёс.

Нодир МАҲМУДОВ суҳбатлашди.

“Қадимчилар”ни мен “анъаначилар” дейиш тўғрироқ бўлади, деб ҳисоблайман. Улар ўлканинг таниқли уламолари, муфтий, мудarris ва қозилари бўлиб, мусулмон жамоасининг асрлар давомидаги ривож жараёнида шаклланган анъанавий диний, маънавий ва миллий қадриятларни, ижтимоий институтларни асл ҳолатида сақлашга ҳаракат қилишган.

нинг асрлар давомидаги ривож жараёнида шаклланган анъанавий диний, маънавий ва миллий қадриятларни, ижтимоий институтларни асл ҳолатида сақлашга ҳаракат қилишган.

Ўтмишдаги алломаларнинг бой меросини, анъаналарини муҳофаза қилиш “анъаначилар”нинг муҳим меъёрларидан бири ҳисобланган.

“Анъаначилар” вакиллари яқка шахслар онига эмас, балки бир неча авлодлар тақрибаси билан сугорилган жамоатчилик онига муножаат қилганлар. Улар жадидлар билан муносабатларидаги асосий мунозарали масалаларда қўйилаётган муаммага Қуръон ва ҳадисдан келиб чиққан ҳолда ёндашар эдилар. Лекин жадидлар ҳам ўз қарашларини шаръий нуктаи назардан ҳимоя қилишга ҳаракат қилганлар. Агар ўша давр матбуоти-га назар солинса, бу икки гуруҳ ўртасидаги баҳслар 1917 йил февраль инқилобига асосан ахлоқий-маънавий, бир қисмигина сиёсий мавзулар атрофида кечганига ғувоҳ бўламиз.

Уламоларнинг бу ҳаракатлари, албатта, европаликларни хавотирга солган. Улар Туркистондаги европача тараққиёт жараёнга ҳавф туғдиради, чунки уларнинг бош орузи

ахлоқидан намуна олмасдан ва бунларга бул жиҳатдан тақлид қилмасдан, балки илм, фан, ҳунар, санъатга ўхшашлик маданиятлардан намуна олиб, бул жиҳатдан тақлид қилмоқимиз лозимдур. Оврупонинг мўдоси ва бузуқ ахлоқи сизларни хонавайрон, беватан, асирқул қиладур. Бундан сақланингиз!!!”, дея хитоб қиладди.

Манбаларда кўрилишича, Туркистоннинг тараққийпарвар уламолари Европа илм-фан тараққиёти самаралари, замонавий техник воситаларининг ўлкага кириши борасида жадидлар билан ҳамфикр бўлганлар. Қўқоннинг машҳур уламоларидан Камолдин қози ўз қарашларида замонавий техника воситаларининг кириб келишининг ҳеч бир ёмонлик томони бўлмасдан, аксинча, бу ҳам давр тақозоси эканини баён қиладди ва кишиларни “Замон сенга боқмаса сен замонга боқ” зайлида иш юритишга чорлайди: “...Мана! Икки йилда ҳам бориб келиб бўлмайдургон ҳажжи шарифга, поезд ва паравозлар соясида икки ойда бориб келса бўлур, бул ҳам усули жадид, ўлтургон ўрнимизда туриб дунёнинг нариги четидан телеграф воситаси бирла хабар оламиз, шул жойда туруб телефон воситаси бирла

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2020 йил 13 январда 1047-рақам билан рўйхатга олинган.

Нашр индекси — 236. Буюртма — 1101.

43672 нускада босилди.

Ҳажми — 3 табоқ. Офсет усулида босилган. Қўғоз бичими А2.

Баҳоси келишилган нарҳда.

“KOLORPAK” МЧЖ босмаҳонаси. Корхона манзили: Тошкент шаҳри, Яшнобод тумани, Элбек кўчаси, 8-уй. ЎзА яқуни — 21-000 Топширилди — 04-00 1 2 3 4 5 6

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН

МУАССИС:
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Салим Дониёров

«Янги Ўзбекистон» газетаси учун масъул:
бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари
Бахтиёр Абдусатторов

Тахририятга келган қўлбазмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди. Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар. Газета тахририятга компьютер марказида сақлаланди.

Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига “KOLORPAK” МЧЖ масъул.

Девонхона: (0-371) 233-70-98

Котибият: (0-371) 233-56-60

Эълонлар: (0-371) 233-57-15

Навбатчи муҳаррир: Бекқул Эгамқулов
Мусахҳиж: Асолат Аҳмадқулова

Босмаҳона телефони: (71) 230-27-76

Манзиллими:
100029, Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй